№ 66 Երեքշաբթի Յունիսի 16 1887 Երեքշաբթի Յունիսի 16 № 66

ՏԱՍՆ ԵՒ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլ, կէս տարվանը 6 րուբլ։
Առանձին համարները 7 կոպէկով։

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ։

Մեր հասցէն. Тифлисъ. Редакція «Мшакъ».
կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերից)։

Յայտարարութիւնը ընդունվում է ամեն լեզուով։

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ։

„ՄՇԱԿ“

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

ՆԵՐԿԱՅ 1887 ԹՒԻՆ

Հրատարակվում է Թիֆլիսում, նոյն դիրքով և նոյն պրոգրամայով։ Մենք ստանում ենք սեփական ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ։

«ՄՇԱԿԻ» տարեկան գինը 10 րուբլի է, վեց ամսվանը 6 րուբլի։

Գրվել «ՄՇԱԿԻՆ» կարելի է ԽՄԲԱԳՐԱՏԱՆԸ (Բարոնսկայա և Բաղարնայա փողոցների անկիւնում, Թամամշեվի տանը։)

Կայսերութեան ուրիշ քաղաքներից «ՄՇԱԿԻՆ» գրվելու համար պէտք է դիմել հետևեալ հասցէով. ТИФЛИСЪ, Редакція газеты «МШАКЪ», իսկ արտասահմանից. Tiflis, Rédaction du journal arménien «MSCHAK».

Խմբագիր-հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. կառավարչական կարգադրութիւն. Նամակ Նուխուց. Նամակ Թէլաւից. Ներքին լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Սերբիական նոր մինիստրութիւնը. Ամբաստանվող էլզաս-լօթարինգցիները. Արտաքին լուրեր.—ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ.—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.—ԲՕՐՍԱ.—ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Մեռած մարդու կենսագրութիւնը.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՌԱՎԱՐՉԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

—

Պետական խորհուրդը՝ որոշելով լայնացնել Կովկասեան կառավարչապետի իրաւունքների սահմանները, տալիս է նրան իրաւունք իր իշխանութեան տակ գտնվող երկրում մի շարք գործերի վերաբերութեամբ վճիռներ կայացնելու, որոնցից մի քանիսը առաջ ենք բերում «Кавказъ» լրագրից։ Կառավարչապետը իրաւունք կունենայ կարգադրելու. 1) արտաքսել երկրից այն օտարահպատակներին, որոնք իրանց վատ վարքի, կասկածաւորութեան և ուրիշ պատճառներով չեն կարող մնալ պետութեան սահմաններում, և յայտնել այդ մասին անմիջապէս ներքին գործերի մինիստրին։

2) Արգելել Թիւրքիայի և Պարսկաստանի սահմանակից տեղերում այն ոչ-ընիկ անձանց ապրելը, որոնք հասարակական կարգապահութեան և ապահովութեան համար վտանգաւոր են։

3) Առանձին ուշադրութեան արժանի դէպքերում՝ Թիֆլիսից դուրս հրատարակվող պարբերական թերթերի գրաքննութիւնը յանձնել փոխ-նահանգապետին, կամ մի ուրիշ վստահելի մարդու, նոյնպէս և կովկասեան երկրում տեղական լեզուներով հրատարակվող թերթերը ենթարկել այն պատիժներին, որոնք յիշատակված են գրաքննական կանօնադրութեան 154 յօդուածում, այսինքն դադարեցնել այդ թերթերի հրատարակութիւնը ոչ աւել քան ութ ամսով։

4) Թոյլատրված պարբերական թերթերի ժամանակամիջոցը փոխել, նոյնպէս և հաստատել այդպիսի թերթերի ժամանակաւոր խմբագիրներին։

5) Թոյլ տալ երկրի մէջ ապրող անձանց իրանց սեփական ընթերցանութեան համար ստանալ արտասահմանեան հրատարակութիւններ, առանց գրաքննիչի ենթարկվելու։

ՆԱՄԱԿ ՆՈՒԽՈՒՑ

—

Յունիսի 9-ին

Կովկասի քաղաքներից և ոչ մէնը բարոյական այնքան ստոր վիճակի մէջ չէ գտնվում, ինչպէս Նուխի քաղաքը։ Երկար ժամանակ միմեանց հետ հաց կերած ը ն կ ե ր ը հրաւիրում է ընկերոջ քաղաքին կպած մացառոտը գնալ զբօսնելու, տանում և դաշոյնով կտրատում սպանում է. մի այլ ը ն կ ե ր, համարեա չատ մօտ բարեկամ, հրաւիրում է իր ընկերոջ գետեզրը գնալ զբօսնելու և ամենաքաղցր խօսակցութեան ժամանակ գնտակահար է անում ընկերոջ և արիւնաշաղախ վայր գլորում։ Մէկը բարեկամաբար գնում է միւսի տունը, տանուտէրը աշխատում է հիւրասիրել ըստ կարելոյն, այն ինչ հիւրի նպատակն է տան գաղտնիքները իմանալ, որոգայթներ, կեղտոտ դաւադրութիւններ սարքել, թէկուզ տունը կրակել տալու համար և այլն։ Ահա մէկը փողոցում ամենաքաղցր ժպիտով մօտեցաւ միւսին և սկսեց ամենակեղծաւոր լեզու կամ, ինչպէս ասում են, պարսկական լեզուն իր կատարելութեամբ գործ դնել, իրան ջերմ բարեկամ ցոյց տալ. ահա նա մի քանի քայլ հեռացաւ, պատահեց մի ուրիշի և սկսեց ամենավատ թիւնալի լեզու գործ դնել առաջինի մասին։ Եթէ երկու հոգի միասին կանգնած կամ նստած խօսում են, հաստատ իմացէք որ իրանց գործից չեն խօսում, այլ սրան կամ նրան են բամբասում, սրա և կամ նրա համար հոր են փորում։ Առհասարակ նուխեցին ընդունակ է ուրախանալ միմիայն այն ժամանակ, երբ նա մի փորձանքի, աղետալի դէպքի և անբաղդութեան մասին է լսում, որ պատահել է իր համաքաղաքացու հետ։ Եթէ մի նուխեցի գնում է օտարութիւն և այնտեղ բնակութիւն հաստատում, նա պատրաստ է հիւրասիրելու ամեն մի քաղաքացու, բայց ոչ երբէք նուխեցու, պատահած ժամանակ նա հետը խօսել չէ կամենում։ Եթէ մէկը իր որդուն Նուխուց օտարութիւն է ուղարկում, գլխաւոր խրատը լինում է «անունը նուխեցու հետ չը նստես, չը վերկենաս. տեսմր.... Պարաչօխում, ասու պարին, պրցաւ քինաց»։ Նուխեցիք միմեանց վատաբանելով, միմեանց վնասելով այն տեղն են հասել, որ այսօր ամբողջ Նուխում ոչ մի կչիռ, հեղինակութիւն ունեցող մարդ չը կայ և ամեն բան օտարների ձեռքին է։ Ագուլեցիք նուխեցոց իրանց ձեռքի մէջն են հաւաքել, առանց ագուլեցիների նուխեցիք ապրել չեն կարող. նուխեցու հոգին ագուլեցու ձեռին է. մեծ վաճառականը ագուլեցի է, մեծ կալուածատէր և տանուտէրը ագուլեցի է, ազենտը ագուլեցի է, բժիշկը ագուլեցի է, ուսումնարանի հոգաբարձուն ագուլեցի է, ուսումնարանի ուսուցիչը ագուլեցի է։ Նուխու փրկութեան միակ միջոցն է, բամբասելուց ձեռք վերցնել և յատուկ գործի վրա մտածել։

Զ.

ՆԱՄԱԿ ԹԷԼԱՒԻՑ

—

Յունիսի 10-ին

Թէլաւի բոլոր ուսումնարաններում ուսումը դադարած է արձակուրդների պատճառով, բացի հայոց ծխական ուսումնարաններից, որտեղ ուսումը ներկայ շոգ եղանակներում դեռ ևս շարունակվում է։ Խեղճ հայ ուսուցիչներ։ Անյայտ է թէ երբ կը լինեն քննութիւնները։

Յունիսի 9-ին, երեկոյեան ժամը 9-ին շնորհ բերեց քաղաքս Թիֆլիսի նոր նահանգապետ պ. Զինէրման, որ և իջաւ տեղիս գաւառապետ իշխ. Չէլօկաեվի տանը։ Թէլաւի համքարը դիմաւորեց պ. Նահանգապետին դրօշակներով և տեղական զուռնայով։ Այսօր, յունիսի 10-ին, քաղաքս ճաշկերոյթ է տալիս ի պատիւ նահանգապետի։ Թէլաւի գաւառապետը չը կարողացաւ անձամբ դիմաւորել պ. Նահանգապետին, ըստ որում մի քանի օր առաջ պատշգամբը, որտեղ իշխանը նըստած ճաշում էր, քանդվում է և ինքը վայր է ընկնում մօտաւորապէս երեք սաժէն բարձրութիւնից։ Այժմս նա հիւանդ պառկած է անկողնում։

Զանազան հանգամանքներից ստիպված, ինչպէս մենք լսել ենք հաստատ աղբիւրներից, Թէլաւի հայոց եկեղեցական-ծխական երկսեռ դըպրոցների ամբողջ ուսուցչական խումբը վճռել է հրաժարական ներկայացնել մօտերումս։

Թէլաւից մօտաւորապէս 20 վերստ հեռաւորութեամբ գտնվում է Ալվան գիւղը, որի բնակիչները, առանց բացառութեան, թուշեր են և պարապում են խաշնարածութեամբ։ Ամառվայ սկզբներին նրանք իրանց ոչխարներով քշում են մօտակայ սարերը։ Օրերումս հետևեալ դէպքը պատահեց դրանց և վրացի կալուածատէրերի մէջ. Թուշերը իրանց ոչխարները անց են կացրել սարերը ամեն տարի առանց մի որ և է վճարի, իսկ այս տարի կալուածատէր իշխանները իւրաքանչիւր թուշից պահանջել են 30 հատ ոչխար, որպէս վարձ ոչխարներին անարգել անցկացնելու համար։ Խաշնարածները սկզբում ընդդիմադրել են, սակայն վերջը համաձայնվել են միայն 15 հատ տալ։ Կալուածատէրերը չեն զիջել և վէճը փոխվել է կռւի, որի մէջ երեք հոգի մերձ ի մահ վիրաւորված են։

Թ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Ներքին գործերի մինիստրի առաջարկութեամբ պետական խորհուրդը որոշել է Կովկասեան կառավարչապետին յատկացնել աւելի մեծ իրաւունքներ։

—

Շուտով Կովկաս է գալու գէօլօգիական հետազօտութիւններ անելու նպատակով Ֆրանսիացի

Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն

ՄԵՌԱԾ ՄԱՐԴՈՒ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

—

Ա մ ո ւ ս ն ո ւ թ ի ւ ն ի ց յ ե տ ո յ

III

Ոսկանը արդէն ամուսնացած էր։ Նա այլ ևս չէր խօսում կանանց «էմանսիպացիայի» կամ «իդէաների» վրա։ Սաղ էլ չէր գայ ամուսնացած մարդուն այդպիսի բաների վրա խօսել։ Բայց առաջին տարին նա չէր դադարում «ընդհանուրի շահերին» ծառայելուց, ինչպէս ասում էր ինքը, այսինքն օգնում էր թատերասէրներին տոմսակներ ծախելում (ներկայացումներին այլ ևս չէր մասնակցում), նուիրատուութիւններ էր անում,— 50 ր. միանուագ նուիրեց մի բարեգործական ընկերութեան,—հայերէն լրագիրներ էր ստանում (հայերէն լրագիր ստանալն էլ մեզ մօտ «ընդհանուրի շահերին» ծառայել է համարվում), մինչև անգամ մի գիրք էլ էր ուզում թարգմանել հայոց աղքատ գրականութիւնը հարստացնելու համար։

Արագ անցան, սլացան մի քանի տարիներ, Ոսկանը դարձաւ երեք աղջկանց հայր։ Զանազան բաքին յուսահատված բացականչում էր՝ «մ՛ս, ո՛վ պէտք է ժառանգէ այս հարստութիւնը, ո՛վ պէտք է վառ պահէ Սաղարեանց ազաների ծուխը» և, մ՛ս քաշելով ու Աստուածանից մի տղայ թոռը խնդրելով եկեղեցիները շրջում ու կոպէկանոց մոմեր էր վառում։ Ոսկանը նոյն ժամանակամիջոցում արդէն մտել էր իր նոր կաշուի մէջ, որից այլ ևս դուրս գալու միտք չունէր մինչև գերեզման մտնելը, ուր կաշուեփոխութիւնը անխուսափելի է արդէն ամենքի համար։ Ոսկանին տեսնողը այլ ևս չէր ճանաչի։ Փորը մի յարգելի կլորութիւն էր ստացել, սափրած երեսի չողչողուն կաշին ցոյց էր տալիս նրա տակը հաւաքված ճարպի մեծ քանակութիւնը, մարած աչքերը մի տեսակ յոգնածութիւն, հոգու անդորրութիւն ու մտքերի բացակայութիւն էին արտայայտում։ Նա խօսում էր ծանր, առանց վրդովվելու ու տաքանալու։ Շարժվում էր նոյնպէս ծանր և դանդաղ։ Ման էր գալիս ճիշտ թևերը բացած հնդկահաւի պէս երերվելով։ Հագնվում էր բաւական պարզ։ Սպիտակեղէնը միշտ մաքուր էր լինում, կօշիկները միշտ փայլուն, կլորիկ ու փափլիկ երեսը սափրած, գլխի մազերը տակիցը խուզած։ Կեանք էր վարում, ինչպէս վայել է մի հարուստ աղայի, որի շտեմարանները լիքն էին, որի մառաններում տեղ չը կար այլ ևս շարժվելու, որի ծառայութեան մէջ գտնվում էին երկու ծառաներ մանր մունր գործերի համար, աղախին, խոհարար, ծծմայր, կալվածների վրա հսկողներ, մի հայ վերակացու և մի և նոյն ժամանակ հաչւապահ, ձիապան և այլն։ Ի՛նչ երկարացնել, Ոսկան աղան ոչինչի մէջ պակասութիւն չունէր, դրա հետ միասին դարդ էլ չունէր։ Նա ապրում էր հանգիստ, թէև այդ հանգստութիւնը ուրիշներին չատ թանգ էր նըստում։ Օրերը անց էին կենում անվրդով և միատեսակ։ Առաւօտը ժամը վեցին վեր էր կենում, ձմկտալով և յօրանջելով հագնում էր իր խալաթը և դուրս էր գալիս բագը, ուր փոքրաւորին հրամայում էր կուտ տալ հաւերին, նախ և առաջ տեղեկանալով նրանց թւի մասին, յետոյ անցնում էր լիմօնի ծառերին և ուշադրութեամբ զննում լիմօնները, կամենալով իմանալ թէ որքան են մեծացել երէկվանից դէս և թէ չեն գողացել արդեօք։ Լիմօններից իւրաքանչիւրը շօշափելուց յետոյ մօտենում էր ծաղիկներին, հոտ էր առնում իւրաքանչիւրից և գնալով աւազանի մօտ լուացվում էր. նա չէր թոյլ տալիս ծառաներին իր ձեռքին ջուր ածելու։ Լուացվելուց յետոյ նա վերադառնում էր սենեակը, ուր պատրաստ էր լինում արդէն թէյը։

—Այսօր ի՞նչ ենք ուտելու, հարցնում էր նա ծանրութեամբ «սև կատուից», բաժակը պարպելով։

—Տապակած մուկը, կամ խորոված գորտ, խոյն պատասխանում էր «սև կատուն»։

—Է՛հ, էլի սկսեց իր անտեղի կատակները, ես բան եմ ասում, իսկ սա...

—Դէ՛ լաւ, աչքը ծակ, էլ ի՞նչ ես ունքերդ հաւաքում, տապակած մուկ չես ուզում, ես փլաւ անել կը տամ։

—Հա, հա փլաւ, փլաւ, ձեռքերը տրորելով վրա էր բերում Ոսկան աղան, կարծես պատրաստվելով ուտելու։ Գիտես, ճուտը տակին ու «զողալն» էլ վրան։ Բայց տես էն դեղին վարիկը չը մորթէք հա,— նա շուտով կը սկսի ձու ածել, չատ է քչքչում, իսկ էն մէկը, էն որ մէկէլ օրը թռել էր հարևանների մօտ...

—Լաւ է, լաւ, ես քեզանից չատ լաւ եմ հասկանում, հարկաւոր չեն քո խորհուրդները։ Ի՛նչ կուտես, փլաւ չէ քուֆթա չես ուտի, մի տեսակ հեգնութեամբ աւելացնում էր «սև կատուն»։

—Թո՛ւ, քեզ հետ ոչինչի վրա չէ կարելի խօսել, վրդովված վեր էր կենում Ոսկանը և ուղևորվում դէպի միւս սենեակը չորերը հագնելու, հաւատացած լինելով, որ ուղիղ ժամի մէկին ճուտը տակին փլաւը պատրաստ կը լինի, չը նայելով «սև կատուի» կատակներին։

Ժամի ութին նա գնում էր շուկան, ուր նախ և առաջ մօտենում էր իւղ, պանիր, բրինձ և այլ պաշարեղէններ ծախելու համար եկած գիւղացիներին, հարցնում էր գները և եթէ էժան մի

ընագէտ Լուի Բօղէն, որը այս օրերս, ինչպէս հաղորդում են Պետերբուրգի լրագիրները, այցելել է Պետերբուրգը:

—

Իշխան Դմիտրի Ջավչավաձէի կտակի մասին, Թիֆլիսի դատաստանական պալատը նոր վճիռ կայացրեց: Ինչպէս յայտնի է հանգուցեալ Դմիտրի Ջավչավաձէ, որ մեռել է անզաւակ, թողել է մի կտակ, որով կտակում է մօտ 400 հազար րուբլի կրթութեան գործին, որոշելով որ այդ գումարի տոկոսով ուսում առնեն Ջավչավաձէի տոհմին պատկանող անձինք: Հանգուցեալի բազմաթիւ ազգականները դատարանի միջոցով վէճ բաց արեցին այդ կտակի գործադրութեան դէմ, յայտնելով որ կտակողը այդ կտակը գրել է հիւանդ ժամանակը, հակառակ օրէնքի պահանջներին: Գործը քննվեցաւ Թիֆլիսի նահանգական դատարանում անցեալ մարտ ամսին, և դատարանը կտակը անվաւեր համարեց: Այդ վճռի դէմ Կովկասեան ուսումնարանական շրջանի հոգաբարձուն գանգատ տուեց Թիֆլիսի դատաստանական պալատին: Պալատը այդ գործը քննեց, ինչպէս հաղորդում են տեղական ռուս լրագիրները, ամսիս 11-ին, և կայացրեց հետևեալ վճիռը. Թիֆլիսի նահանգական դատարանի վճիռը փոխել և Ջավչավաձէի կտակը՝ կանոնաւոր համարելով՝ հաստատել:

—

Անդրկովկասի զանազան կողմերից մեզ հասած տեղեկութիւններից երևում է, որ ներկայ յունիս ամսից արդէն սկսել են իրանց գործունէութիւնը նահանգական և համարեա բոլոր գաւառական զինուորագրական առեանները:

—

«Վրացիների մէջ գրագիտութիւն տարածող» ընկերութեան հրատարակած հաշւից երևում է, որ ներկայ թւի մայիսի 17-ին Թիֆլիսի «Մուշտաիդ» կոչված այգիում կայացրած ժողովրդական զբօսանքից և վիճակախաղից եղել է ընդհանուր մուտք՝ 3,423 րուբլի և 78 կոպէկ: Ծախք եղել է 840 րուբլի և 10 կոպէկ, և զուտ արդիւնք յօգուտ յիշեալ ընկերութեան մնացել է 2,583 րուբլի 68 կոպէկ:

—

Ինչպէս յայտնի է, պետական կալուածների մինիստրի լիազօր ներկայացուցիչ պ. Ցինէնվի ղեկավարութեան ներքոյ հրատարակվում են «Նիւթեր Անդրկովկասի արքունական գիւղացիների տնտեսական կեանքի ուսումնասիրութեան համար,» որ հաւաքել են մի խումբ անձինք, յատկապէս այդ նպատակով անցեալ տարիներում ճանապարհորդելով Անդրկովկասի զանազան կողմերում: Նորերումս հրատարակվեց այդ «Նիւթերի» վեցերորդ հատորը: Այդ հատորը բովանդակում է հետևեալը. պ. Արասխանեանցի հետազօտութիւնները Նուխու գաւառի գիւղացիների մասին. պ. Մաչաբելիի հետազօտութիւնները՝ Գօրու գաւառի մասին. պ. Աբէլեանի հետազօտութիւնները՝ Գեօկչայի և Բագուի գաւառների մասին, և պ. Խանադեանի հետազօտութիւնները Գանձակի նահանգի Ջիվանշիր գաւառի մասին:

—

Մի ոմն Մկրտիչ Նանգուզով (Գաւիզով), որը տարի ու կէս շարունակ բաժանում էր Թիֆլիսի բաժանորդներին «Մշակի» համարները, մի շաբաթ առաջ յանկարծ անհետացաւ, անխնամ թողնելով իր կնոջ և երկու որդկերանց: Նրանք, որոնք գիտեն թէ որտեղ է գտնվում յիշեալ Մկրտիչ Նանգուզով (Նիկիտա Գաւիզով), կամ եթէ նրա հետ մի առանձին դժբաղդութիւն է պատահել, թող բարեհաճեն նամակով յայտնել «Մշակի» խմբագրութեանը:

—

ՎԵՐԻՆ-ԱԳՈՒԼԻՍԻՑ մեզ հաղորդում են, որ այդտեղ յայտնվել է այժմ դիֆտերիտ հիւանդութիւնը, որը արդէն մի քանի զոհեր է տարել թէ մանուկներից և թէ հասակ առածներից: Ցանուտէրը, ինչպէս մեզ գրում են, պատուիրել է Վերին-Ագուլիսի ուսումնարանների հոգաբարձութեան դադարեցնել ուսումնարաններում հարցաքննութիւնները, որոնք պէտք է դեռ մինչև յունիսի 13-ը շարունակվէին: Թղթակիցն ասում է որ երբ բկացաւը յայտնվում է ներսի ուռոյցքով, հիւանդութիւնը շատ վտանգաւոր է լինում, իսկ երբ ուռոյցքը դրսից է լինում, հիւանդութիւնը վտանգաւոր չէ: Ասում են որ այդ ցաւը Ցղնա գիւղից է բերված Ագուլիս: Յիշեալ գիւղում անցեալ տարի ևս դիֆտերիտը շատ զոհեր տարաւ:

—

ԵՐԵՒԱՆԻՑ մեզ գրում են: «Թիֆլիսում հրատարակվող լրագիրները ստացվում են Երևանում հետևեալ քանակութեամբ. ամենից շատ ստացվում է «Մշակ» լրագիրը, այն է 78 օրինակ, այնուհետև «Кавказъ» 30 օրինակ, «Новое Обозрѣніе» 15 օրինակ, միւս հայոց լրագիրները ռուս լրագիրներից էլ պակաս, վերջապէս «Իվէրիա» վրաց լրագիրը 2 օրինակ:»

—

ԵՐԵՒԱՆԻՑ մեզ գրում են: «Այստեղ ցերեկները շոգ է անում, իսկ երեկոները քամի ու թոզ է լինում, այնպէս որ փողոցներով անցնել չէ լինում: Մի երկու փողոցներ թէև ջրում են, բայց շատ անփոյթ կերպով:»

—

ԹԻՖԼԻՍԻ մի քանի թաղերում մանուկների մէջ տարածված կարմրուկ տարախտի հիւանդութիւնը վերջին ժամանակներս աւելի զօրեղացել է և շատ զոհեր է տանում մանուկներից:

—

ԵՐԵՒԱՆԻ մեր թղթակիցը գրում է մեզ հետևեալը: «Թեմական դպրոցների համար հանգուցեալ Մատթէոս կաթողիկոսի, ուսումնական մասին վերաբերեալ, կազմած կանոնադրութեան փոփոխելը և աւելի յարմար դարձնելը՝ վեհափառ կաթողիկոսի հրամանով յանձնված է Երևանի թեմական դպրոցի տեսուչ Աբրահամ Յովհաննիսեանցին, որը պէտք է այդ մասին խորհրդակցի Էջմիածնի ճեմարանի տեսուչ Արշակ Նահապետեանի հետ:»

—

Սրբազան Սուքիասեանցի Երևանից հեռանալով, այժմ Երևանի կօնսիստորիայում, ինչպէս մեզ գրում են, աւելի էլ անկանոնութիւններ են լինում: Մեծ ու փոքր չը կայ կօնսիստորիայում, ամեն մարդ իր գիտեցածն է անում:

—

Մեր թղթակիցը լսել է, որ ԵՐԵՒԱՆԻ թեմի առաջնորդ նշանակվում է Սուքիաս եպիսկոպոս Պարզեանց:

—

Մեզ խնդրում են յայտնել, որ շուտով լոյս կը տեսնի պ. Սարգսեանի հրատարակութեամբ պ. Արշակ Մեհրաբեանի (Սրինգի) հեղինակութիւնը «Երախայրիք» վերնագրով, որ չորս գրքոյկներից կը բաղկանայ: Պ. Մեհրաբեան «Աղբիւր» ամսագրի աշխատակիցներից մէկն է և նրա գրուածները թարգմանութիւններ չեն, այլ ինքնուրոյն հեղինակութիւններ են:

—

Յունիսի 12-ին Թիֆլիսի քաղաքային դումայի ձայնաւոր Վերմիշեվ ներկայացրեց մի զեկուցում, որով ուշադրութիւն է դարձնում քաղաքի սպանդանոցի վերին աստիճանի կեղտոտ, անկարգ և ամենափոքր հսկողութիւնից զուրկ լինելու վրա: Հրաւիրելով դումայի ուշադրութիւնը սպանդանոցի վատթար դրութեան վրա, ձայնաւորը հետևեալ միջոցները առաջարկեց սպանդանոցը կանոնաւորելու համար. 1) ոչնչացնել հին սպանդանոցը և կառուցանել նորերը. 2) պատուհասել սպանդանոցների տէրերին դուրս թափել մնացած անմաքրութիւնները և 3) պարտաւորեցնել քաղաքային բժշկին հսկել սպանդանոցների վրա, որպէս զի գործ դրվեն օրինապահանջ առողջապահական բոլոր միջոցները:

—

Ինչպէս երևում է «Մշակի» Թիֆլիսի բաժանորդների մի մասը չեն ստացել մեր լրագրի 64 և 65 համարները՝ ցրուիչների փոխվելու և քաղաքի փողոցներին նրանց անծանօթ լինելու պատճառով: Այն անձինք, որոնք չեն ստացել այդ համարները, թող յայտնեն այդ մասին մեր խմբագրութեանը, որպէս զի կարողանան ստանալ պակաս համարները:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՍԵՐԲԻԱԿԱՆ ՆՈՐ ՄԻՆԻՍՏՐՈՒԹԻՒՆ

—

Սերբիական նոր մինիստրութիւնը արդէն իր ձեռքն է առել երկրի կառավարութեան ղեկը: Մինիստրութեան գլխաւորը Ռ ի ս տ ի չ ն է: Նա 56 տարեկան է. ուսում է առել Բերլինի և Հայդելբերգի համալսարանում. եղել է արդէն երեք անգամ մինիստր: Դէպի Աւստրիան ունեցած իր թշնամական քաղաքականութեան համար նորա կաբինէտը մի քանի տարի առաջ ընկաւ: Ռիստիչ համարվում է ջերմ կուսակից Ռուսաստանի: Բացի նախագահի պաշտօնից, նա վարում է և արտաքին գործերի մինիստրի պաշտօնը: Ներքին գործերի մինիստրն է Մ ի լ ա յ կ օ վ ի չ, Ռիստիչի փեսան. նա էլ երեք անգամ մինիստր է եղել իր աներոջ կազմած մինիստրութեան մէջ. ստացել է եւրոպական կրթութիւն, և յայտնի է իբրև վերջին աստիճանի խիստ դիսցիպլինայի կողմնակից: Ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստր է Վ ա ս ի լ և վ ի չ, որը իր ուսումը ստացել է Ռուսաստանում: Ա վ ա կ ու մ օ վ ի չ նշանակված է արդարադատութեան մինիստր, պետական տնտեսութեան մինիստրն է Միլօսավլեվիչ, և յայտնի է իբրև Ռիստիչի ջերմ համակրող. Ֆինանսների մինիստրն է Վ ու ի չ, դա արմատական է. եղել է պրօֆէսօր քաղաքատնտեսութեան: Հաղորդակցութեան ճանապարհների մինիստրն է Վ է լ ի մ ի ր օ վ ի չ, ուսել է Ցիւրիխում. խիստ արմատական է, և Ռիստիչի երկրորդ մինիստրութեան ժամանակ իր արմատական մտքերի համար դատապարտվեցաւ եօթնամեայ բանտարկութեան: Նա այն ժամանակ փախաւ Սերբիայից, և վերադարձաւ միայն այն ժամանակ, երբ ընդհանուր ներումն շնորհվեցաւ: Պատերազմական մինիստր ժամանակաւորապէս է Բօգիչեվիչ, որ Միլան թագաւորի ազգականն է. նա վաղուց արդէն սերբիական թնդանօթաձիգ զօրքի գլխաւորն է: Ռիստիչ, Միլայկօվիչ, Վասիլևիչ և Մելօսավլեվիչ համարվում են ազատամիտ բանակին պատկանողներ և այդ չորս հոգին վաղուց արդէն մասին են գործում քաղաքական ասպարիզի վրա, և համարվում են ռուսաց քաղաքականութեան համակրողների պարագլուխ: Իսկ Վուիչ և Վէլիմիրօվիչ համարվում են արմատականներ և արմատական կուսակցութեան ղեկավարներ: Նոր մինիստրութիւնը նախագծելով իր քաղաքական ուղղութիւնը՝ յայտնել է, որ պէտք է ընթանայ խաղաղասիրական ուղղութեամբ, ուշք դարձնելով աւելի երկրի ներքին հարցերի վրա: Բացի դրանից Ռիստիչի կաբինետը համարվում է Ռուսաստանին համակիր, և հակառակ Գարաշանինի բանակին, որը հակված էր Աւստրիայի կողմը:

ԱՄԲԱՍՏԱՆՎՈՂ ԷԼԶԱՍ-ԼՕԹԱՐԻՆԳՑԻՆԵՐԸ

—

Ներկայ յունիսի 1-ին Լայպցիգում սկսվեցաւ այն էլզաս-լօթարինգցիների մեղադրական գործը, որոնք մեղադրվում են պետական դաւաճանութեան մէջ, այսինքն դէպի Ֆրանսիան ունեցած համակրութեան և դէպի Գերմանիան ունեցած հակակրութեան մէջ: Գործից երևում է, որ մեղադրվողները յանցաւոր են համարվում վերջին տարիների ընթացքում՝ իբրև Փարիզի «Հայրենասիրական միութեան» մէջ մասնակցողներ, որի անդամներ են եղել, հաւաքել են նրա համար փողեր, պրօպագանդա են արել, և դրանով կամեցել են անջատել Էլզաս-Լօթարինգիան Գերմանիայից և միացնել Ֆրանսիայի հետ: Մեղադրվողները ութ հոգի էին. դրանցից Է մ ի լ Կ է լ ս ե ն յայտնեց, որ «Հայրենասէրների միութիւնը» գաղտնի ընկերութիւն չէ, և դրա նպատակն է միմիայն զարգացնել Ֆրանսիական երիտասարդութեան հայրենասիրական զգացմունքները, առանց նպատակ ունենալու Էլզաս-Լօթարինգիան նորից միացնելու Ֆրանսիայի հետ: Մեղադրվողներից մի ուրիշը՝ Բ լ է խ յայտնեց, որ ինքը եղել է անդամ «Հայրենասիրական

բան էր պատահում առնում էր, եթէ ոչ՝ հեռանում էր: Ամբողջ երկու ժամ խօսում էր տեղացի ի շ խ ա ն ն ե ր ի հետ զանազան հասարակական հարցերի մասին, այն է ոչխարի ու տաւարի մսի գների, գիշերվայ պահապանների, ջրի մրուխների, և այլոց մասին: Մնացած ժամանակը մինչև տասն և մէկը անց էր կացնում խանութներում կամ զանազան ժողովատեղերում դատարկաբանութիւնների մէջ: Ուղիղ ժամը մէկին ճաշում էր: Ճաշից յետոյ երկու ժամ քնում էր: Ժամի չորսին նըստում էր բոզ ձին (բոզ էշը վաղուց էր սատկել) և գնում էր շրջակայքը զբօսնելու: Ժամի վեցին վերադառնում էր և երեկոյեան թէյն էր խմում: Թէյից յետոյ մինչև ընթրիքը, որ լինում էր ուղիղ ժամի 9-ին, անց էր կացնում իր կնոջ և երեխայոց հետ խաղալով ու զուարճանալով: Ընթրիքից յետոյ մի կարճ միջոց էլ, ի մեծ դժգոհութիւն «սև կատուի», զբաղվում էր լրագիր կարդալով (պէտք է ասած, որ նա շարունակում էր մի հայերէն լրագիր ստանալ), իսկ ժամի տասն և մէկին պառկում էր քնելու:

Սա մի օր էր Ոսկան աղի կեանքից, բայց նրա կեանքի մնացած օրերն էլ սորանից մեծ զանազանութիւն չունէին: Շաբաթվայ այն օրերը, երբ ստացվում էին Թիֆլիսից լրագիրները, նա կէս օրվայ քընից յետոյ, փոխանակ զբօսնել գնալու, գալիս էր ընթերցարանը և կարդում լրագիրները: Երբեմն էլ պատահում էր, որ մի քանի ժամ նուիրում էր 1/8 կոպէկով տեղի հարուստների հետ «կարտ» խաղալուն: Պէտք է յիշած նոյնպէս, որ տարէնը մէկ երկու անգամ էլ գրում էր երկար յօդուածներ և ուղարկում լրագրում տպելու: Նորա յօդուածներից միշտ փոքրիկ լուրեր էին քաղում, որը շատ զայրացնում էր Ոսկան աղին: Ինչպէս չը բարկանալ. երևակայեցէք ձեզ, նորա մի երկար յօդուածից, որը լրագրի կէսը կը լցնէր, այսպիսի մի փոքրիկ բան էին շինել՝—N-ից մեզ գրում են. «այստեղ ժողովուրդը սարսափելի տգեղ և նախապաշարված է: Մինչև այժմ չէ հասկացել բժշկի կարևորութիւնը: Ցգէտ ժողովուրդը բաւականանում է դալլաքներով, և այդ պատճառով շատերը մեռնում են բժշկի օգնութիւն չը ստանալու համար:»

Մի ուրիշ երկար նամակից թղթախաղի մասին այս լուրն էին կազմել՝ «Մեզ գրում են N-ից: Այստեղ թղթախաղը շատ տարածված է: Ուսուցիչները փոխանակ իրանց գործով զբաղվելու, ամբողջ օրը «կարտ» խաղալով են անցկացնում: Բանը նրանումն է, որ նոքա խաղում են բացարձակ և վատ են սովորեցնում ուրիշներին: Ի՞նչ օրինակ կարող են առնել այդպիսի ուսուցիչներից ուրիշները»:

Ամառը, երբ ուսանողները ամեն կողմերից գալիս էին հայրենիք, Ոսկան աղան սիրում էր նոցա հետ մեծ մասամբ ընթերցարանում երբեմն խօսել նոր երիտասարդութեան վրա, հարցնում էր թէ ինչ նոր բաներ կան մեծ քաղաքներում (պսակվելուց յետոյ նա ոտը տանից դուրս չէր դրել), ինչ են անում մեր գործիչները և այլն, և միշտ վերկենալով վերջումը աւելացնում էր՝ «էհ, ծեր են մեր ժամանակները. հիմա էլ թող փորձեն անել այն, ինչ որ մենք էինք անում, տես թէ ինչ կը լինի: Հազիվդի հա, ինչեր չէինք անում: Հիմա դժուար ժամանակներ են, ամեն մարդ իր կաշուի դարդումն է» և քիչ կանգ առնելուց յետոյ աւելացնում էր նա՝ «այժմ ժամանակ է կօսմօպոլիտ դառնալու, այո, այլապէս չէ կարելի», ասում էր մի առանձին խոհուն դէմքով և հեռանում....

Ժամանակը անցնում էր այդպէս.... մի օր յանկարծ Ոսկանը շուկայում ուրախ դէմքով մօտենում էր իր մերձաւորներին, ասելով.

—Գիտէք, իմ կինս աղայ ունի:

—Ինչպէ՞ս, զարմացած նայելով նորա ուրախութիւնից թռչկոտող աչքերին, հարցնում էին ամենքը:

—Այնպէս: Այսօր տատմէրն ասաց: Ասում է՝ երբ աղջիկ է լինում, կնոջ փորը տափակ է լինում և ներքև է նայում, իսկ իմ կընոջ փորը կլոր է, ասում է, և վերև է նայում. դա պարզ նշան է ասում է, որ նորա փորի երեխան տղայ է: Շատերը պատրաստվում էին նըրան մի որ և է սրամիտ նկատողութիւն անել, բայց նա շտապով հեռանում էր և գնում էր ուրախութեամբ պատմելու հանդիպողներին, որ նորա կնոջ փորը ոչ թէ ներքև, այլ վերև է նայում.....

Այստեղ վերջացնում եմ Ոսկան աղի կենսագրութիւնը:

—Ինչպէ՞ս թէ վերջանում է, զուցէ զարմանքով կը բացականչի անհեռատես ընթերցողը: Վերնագիրը գրած է «Մեռած մարդու կենսագրութիւնը», իսկ Ոսկանը դեռ կենդանի է:

—Ոսկանը մեռած է արդէն, ընթերցող, այո՛ մեռած է:

—Ինչպէ՞ս, կրկին զարմանքով հարցնում է անհեռատես ընթերցողը:

—Այնպէս. նա կենդանի է, բայց մեռած: Այսպէս են մեռնում շատերը: Զարմանալի է, այո՛, բայց ճիշդ....

Թադէ

միութեան» բայց մօտիկ յարաբերութիւն չէ ունեցել ֆրանսիական քաղաքական գործիչների հետ, ինչպէս կարծում է դատարանը. նա յայտնեց, որ բարեկամ է եղել միայն Գամբէտտայի հետ, իսկ Դերուլէդին տեսել է միայն մի անգամ։ Միւս մեղադրվողները չը հերքեցին, որ իրանք մասնակից են «Հայրենասիրական միութեան» գործերին, ասելով որ միութիւնը արգելված նպատակների չէ ծառայել, և երբէք չէ ծածկել որ ծառայում է Ֆրանսիայի շահերին։ Հարցմունքների ժամանակ Բլէխ յայտնեց ի միջի այլոց, որ ինքը յիրաւի գործել է յօգուտ «Միութեան», բայց այդ կապ չէ ունեցել Էլզաս-Լօթարինգիայի հետ, քանի որ Էլզաս-Լօթարինգիայի ապագան նա տեսնում է գլխաւորապէս դիպլօմատիայի ձեռքում։ Բլէխ աւելացրեց, որ ժողովարարութիւններ անելով յօգուտ միութեան կամ յօգուտ Գամբէտտայի արձանի, ինքը չէ դաւաճանել իր երդմանը, իբրև պատգամաւոր Էլզաս-Լօթարինգիայի սէյմի։ Հարցմունքները և դատաստանական գործերը շարունակվում են, և բոլոր տեղեկութիւններից երևում է, որ դատարանը բաւական խիստ վճիռներ պէտք է կայացնի, թէև հասարակական կարծիքը ընդդէմ է այդ խստութիւններին, որոնք շատ քիչ հիմք ունեն։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Պօլսից հաղորդում են, իբրև լուր, որ Սուլթանը հրաժարվում է հաստատել անգլօ-թրքական դաշնագիրը այժմեան ձևով, ինչպէս որ գրված է եգիպտական դաշնագիրը։

—Ֆրանսիական պատգամաւորների ժողովի յունիսի 11-ի նիստում պատերազմական նոր մինիստր Ֆերրօն մի երկար ճառ խօսեց, որը պարունակում էր նրա profession de foi, և որի մէջ նա յայտնեց, թէ հաւատարիմ է մնում իր նախորդի՝ Բուլանժէի բռնած ընթացքին։ Խօսելով այն մասին, որ Ֆրանսիան կարօտ է ուժեղ զօրքի՝ իր պատիւը և իրաւունքները միշտ պաշտպանելու համար, Ֆերրօն վերջացրեց իր ճառը հետևեալ խօսքերով. «Մենք խաղաղութեան կառավարութիւն ենք կազմում. մենք երկրի անուան արժանի խաղաղութիւն ենք ուզում, ապա թէ ոչ մեղ այս ամբիօնի վրա չէին տեսնի, ուստի ես խնդրում եմ վերջ տալ կուսակցութիւնների կռիւներին և հաստատել օրինագիծը։ Եւ քանի որ ես պատերազմական մինիստր կը լինեմ, բոլոր ոյժերս գործ կը դնեմ, որպէս զի մեր պատերազմական ոյժերը իր ամենազօրեղ դրութեան հասցնեմ։ Նոր օրինագիծը միջոց է տալիս այդ նպատակին հասնելու, ուստի, աղաչում եմ ձեզ, ընդունեցէք այդ օրինագիծը»։ Ճառի մի քանի մասերը համակրութեամբ ընդունվեցան ժողովականների կողմից։

—Սօֆիայից գրում են, որ արդէն մի քանի պաշտօնական անձինք հաւաքվել են Տիրնօվօ, որտեղ գումարվելու է ազգային ժողովը։

—Բէլգրադից գրում են, որ այժմեան մինիստրութեան համակրող մի քանի լրագիրներ պահանջում են դատաստանի ենթարկել նախկին մինիստր-նախագահ Գարաշանինին։

—Սօֆիայից հեռագրում են, որ ազգային ժողովը կը զբաղվի և սահմանադրութեան վերաքննութեամբ։

—Բօլգարական «Ազատութիւն» լրագիրը տպում է բազմաթիւ հեռագիրներ, զանազան անձանց ստորագրութեամբ, որոնցով իբրև թէ դիմում են իշխան Աէլքսանդր Բատտենբերգին և շնորհաւորելով նոր մօտալուտ ընտրութիւնը, ցանկանում են նրան շուտով Բօլգարիա վերադարձած տեսնել։ Թէ որքան կարգադրացնի ազգային ժողովը այդ տեսակ յոյսերը,—դեռ յայտնի չէ։

—Լօնդօնից գրում են, որ Ռուսաստանը առաջարկել է բոլոր պետութիւնների համաձայնութեամբ ընտրել մի խնամակալ Բօլգարիայի համար, որի հաստատութիւնը կը յանձնվի Բ. Դըրան։

—Լօնդօնից հեռագրում են, որ կառավարութիւնը հրամայել է նոր զօրք ուղարկել Աւղանիստանի սահմանները, և շուտով երկաթուղու գիծը հասցնել մինչև Կանդահար։

—Բերլինից գրում են, որ չը նայած խաղաղասիրական խոստմունքներին, այնտեղ մի տեսակ քաղաքական անհանգստութիւն է տիրում։ Այդ անհանգստութիւնը աւելի սաստկացրեց Լօնդօնից մի լրագրի ստացած հեռագիրը, որ իբր թէ ըմբիշկ Մակենզի հաղորդել է վիկտորիա թագուհուն, որ գերմանական թագաժառանգի դրութիւնը վտանգաւոր է, և որ թագաժառանգը հազիւ կապրի էլի մի տարի։

—Պարսից կառավարութիւնը իրաւունք է տուել մի մասնաւոր կապալառուին, երկաթուղու գիծ անցկացնել 24 վերստ տարածութեան վրա, Մէշեդեսաէրի և Հասան-Աբադի մէջ։ Երկաթուղու գծի անցկացնելով մտադրութիւն կայ մշակել այն շաքարի եղեգնի, ձիթապտղի և արմաւենու անտառը, որը ընկած է ենթադրված երկաթուղու գծի մօտերքում, և որտեղ ենթադրութիւն կայ մի քանի գործարաններ կառուցանել։

—Գերմանական մի քանի լրագիրներին հաղորդում են Փարիզից, որ հանրապետութեան նախագահ Գրեվի մտադիր է աշնան հրաժարական տալ իր պաշտօնից։ Կարծում են, որ այդպիսի լուր տարածելը գերմանական լրագիրների կողմից մի խաղ է, քաղաքական և բօրսային նըպատակներով։

ԽԱՌԸ ԼՈՒՐԵՐ

Պետերբուրգի Նեվսկի պրօսպէկտի հերոսներից մէկը լսում է, որ այնտեղի հիւանդանոցներից մէկում պառկած է մի մարդ, որը անյուսալի հիւանդ է։ Ծանօթանալով հիւանդանոցի բժշկի օգնականի հետ, հերոսը խնդրում է նրանից ձեռք գցել հիւանդի բոլոր վկայականները։ Ստանալով այդ վկայականները խորամանկ պարոնը գնում է մ ա ր դ ո ց կ ե ա ն ք ը ապահովացնող մի ընկերութեան գրասենեակը, և յայտնում է, որ ուզում է ապահովացնել իր կեանքը։ Ընկերութիւնը ապահովացնում է և տալիս է հարկաւոր թղթերը։ Հիւանդը մի քանի շաբաթից յետոյ մեռնում է, իսկ սուտ-մեռած պարոնը՝ բոլոր վկայականները ձեռքին գալիս է ընկերութեան գրասենեակը, և ներկայացնելով թղթերը՝ ստանում է պրէմիան։ Սակայն գաղտնիքը բացված է, և գործ է սկսված արդէն։

*
* *

Ռուսաստանի բոլոր երկաթուղիների գծերի երկարութիւնն է 24,508 վերստ, որոնցից 3,410 վերստը կառավարչական երկաթուղու գծերն են կազմում։

*
* *

Պետերբուրգի Ֆրանսիական կօլօնիայի մէջ միտք է ծագել հիմնել մի ռուս-ֆրանսիական մարդասիրական ընկերութիւն, որը պէտք է ունենայ իր բաժանմունքները Ռուսաստանի մայրաքաղաքներում և Ֆրանսիայի գլխաւոր քաղաքներում։ Ընկերութեան նպատակն է փոխադարձաբար օգնել այն ռուսներին, որոնք ապրում են Ֆրանսիայում, և այն ֆրանսիացիներին, որոնք ապրում են Ռուսաստանում։

* *
*

Աշխարհահռչակ մտածող Հերբերտ Սպէնսէր ծանր հիւանդ է։ Սպէնսէր այժմ 67 տարեկան է։

* *
*

Ռուսաստանի Մինսկ քաղաքի քաղաքային փոխադարձ վարկի ընկերութեան դիրեկտօրի որդին, Բրժէզինսկի ազգանունով, ինքնասպանութիւն գործեց հետևեալ կերպով. նա զբօսնում էր մի օրիորդի հետ քաղաքի փողոցներից մէկում, և շատ տաքացած կերպով խօսում էր օրիորդի հետ։ Իսկ օրիորդը անտարբեր կերպով լսում էր նրա ոգևորված խօսքերը և լռում։ Յանկարծ երիտասարդը հանեց զրպանից մի ատրճանակ և կրակեց ուղիղ իր կրծքի մէջ տեղում։ Գնդակը անցաւ սրտի մէջ, և երիտասարդը մի քանի րօպէից յետոյ մեռաւ։ Օրիորդը ուշաթափ եղաւ։ Երիտասարդը 18 տարեկան էր, իսկ ինքնասպանութեան պատճառը՝—կրկին սէրն է։

„ՄՇԱԿԻ" ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 12 յունիսի։ Հրատարակված է «Ռուսաց տօրգի բրիկէտի (վառելանիւթ) ընկերութեան» կանօնադրութիւնը։ Հիմնադիրներն են՝ պրուսահպատակ Բօզէն և Վ. Բէլօզերսկի։ Հրատարակված է պետական խորհրդի կարգադրութիւնը, «Ռուսաց հողային վարկի կենտրօնական բանկի» գրաւական թղթերը տուրքի ենթարկելու մասին, վերցնելով այդ տուրքը դրամագլուխների մուտքից։ Հրատարակված է ֆինանսների մինիստրի կարգադրութիւնը, որ գրաւագաւոր տուրքերի և ակտային թղթերի բարձրացրած գները գործադրութեան մէջ պէտք է մտնեն 1887 թւի յուլիսի 1-ից։ Պատերազմական մինիստրը մի քանի ժամանակով գնում է Կովկաս և ներքին նահանգները։ Լուրերին նայելով, անշարժ կալուածները գրաւ դնելու (հիպօտէկ) կանօնադրութեան նախագիծը վերջնականապէս մշակված և ներկայացված է պետական խորհրդին, որտեղ քննութեան կենթարկվի աշնանը։ Վերջնականապէս վճռված է հիմնել Արևելեան Սիբիրի գլխաւոր կառավարութեան խորհուրդ։

ԲԵՐԼԻՆ, 12 յունիսի։ Հրատարակված է բարձրագոյն հրաման $3^{1}/_{2}\%$ փոխառութիւն անելու մասին, 238,004,970 մարկ գումարի, որը յատկացվելու է գլխաւորապէս վերջին բէյխստագի կողմից հաւանութիւն գտած զինուորական նախագծերի և երկաթուղիներ շինելու նպատակներին։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 13 յունիսի։ «Биржевыя Вѣдомости» լրագիրը դադարեցրած է մի ամսով, որովհետև այդ լրագիրը իր № 155-ի մէջ խախտել է այն կարգադրութիւնը, որ յայտնված է 15-ին յունիսի 1885 թւին ցէնզուրայից ազատված պարբերական հրատարակութիւններին։ Լրագիրները հաղորդում են, որ արհեստաւորների համքարներում գրվող հրէաների զեղծումների պատճառով, վճռված է այլ ևս չը թոյլ տալ հրէաներին գրվել մայրաքաղաքներում արհեստաւորների համքարների անդամներ, իսկ Պետերբուրգ գործերով եկող հրէայ վաճառականներին թոյլ է տրվում մնալ մայրաքաղաքում մի շաբաթից ոչ աւելի։

ՀՌՈՄ, 13 յունիսի։ Պապը ուղարկեց Իրլանդիա երկու լիազօր հոգևորական անձանց, այդ երկրի իրերի դրութիւնը ուսումնասիրելու համար։

ՓԱՐԻԶ, 13 յունիսի։ Սենատը հաւանութիւն տուեց ոգելից ըմպելիքների գործածութեան մասին կազմված քննիչ յանձնաժողովի զեկուցմանը։ Զեկուցման մէջ առաջարկվում է վճիռ կայացնել որ ալկօհօլիզմը ներկայացնելով մի հասարակական վտանգ, ալկօհօլը յատկապէս ձեռնտու է ենթարկել տուրքի, որ պէտք է մաքառել ալկօհօլիզմի դէմ և որքան հնար է մեծ օգուտ քաղել ալկօհօլից, ջանալով խափանել նրա ապօրինի պատրաստութիւնը։ Մինիստրութիւնը սկզբունքով հաւանութիւն է տալիս այդ տեսակ որոշմանը։

ՍԱՐԱՏՕՎ, 13 յունիսի։ Վկաների հարց ու փորձը Սարատօվ-Սիմբիրսկի բանկի գործի մասին աւարտված է։ Երդուեալների վճռին առաջարկված են 82 հարցեր։

ՍԱՄԱՐԱ, 13 յունիսի։ Այսօր նահանգական դատարանը դատապարտեց գաւառական զէմստվօի վարչութեան գրապահ Նազարօվին, որը վատնեց 9000 րուբլի զէմստվօի փոստային փողերից,—իրաւունքներից զրկվելու և երեք տարով կալանաւորների րօտաներին յանձնելու։

ՎԻԷՆՆԱ, 13 յունիսի։ Այստեղ հասաւ Սերբիայի թագաւորը։ Թագաւորութեան գործերի ղեկավարութիւնը յանձնված է Րիստիչին։

ՓԱՐԻԶ, 13 յունիսի։ Երէկ այստեղ գումարված «ազգասէրների լիգան» մրրկալի կերպով բողոքեց Լայպցիգի դատարանի կայացրած որոշման դէմ էլզասցիների վերաբերմամբ։ Ի միջի այլոց խօսեց և Դէրուլէդ։ Ժողովի ցրվելու ժամանակ ամբոխը աղաղակում էր՝ «կեցցէ Բուլանժէ, կեցցէ Դէրուլէդ»։

ԵԿԱՏԵՐԻՆԲՈՒՐԳ, 14 յունիսի։ Երէկ հասաւ այստեղ Մեծ Իշխան Միքայէլ Նիկօլաեվիչ իր որդու և ակիտայի հետ միասին. Նրան դիմաւորեցին տեղական իշխանութիւնը, քաղաքի ներկայացուցիչները և ցուցահանդիսի մասնաժողովը։ Կայարանից՝ Նոցա Բարձրութիւնները՝ «ուրալի» ադամանդներով՝ ուղեկցված գնացին եկեղեցի. իսկ այդտեղից իրանց համար պատրաստած բնակարանը՝ քաղաքագլխի տանը։ Ցուցահանդիսի շինութիւնը և տները շքեղ կերպով զարդարված են դրօշակներով և ծաղիկներով։

ՍՕՖԻԱ, 14 յունիսի։ Ժողովը գումարվում է իշխանի ընտրութեան և մի քանի ուրիշ հարցեր քննելու համար։ Երկուշաբթի օր խնամակալները կուղևորվեն Տիրնօվօ, որտեղ գումարվելու է ժողովը։

ԼՕՆԴՕՆ, 14 յունիսի։ Թագուհին՝ ներքին գործերի մինիստրի անունով հրատարակած հրովարտակով շնորհակալութիւն է յայտնում ժողովրդին իրան ցոյց տուած բուռն սիրոյ և հաւատարմութեան համար։

ՓԱՐԻԶ, 14 յունիսի։ Ժողովը՝ 384 ձայների առաւելութեամբ ընդդէմ 71-ի՝ մերժեց այն բոլոր առաջարկութիւնները, որոնք միտք ունէին առանձին արտօնութիւններ տալ սեմինարիստներին և դասատուներին զինուորական ծառայութիւնը կատարելու վերաբերութեամբ։ Մինիստր-նախագահը և պատերազմական-մինիստրը ևս նոյն միտքը յայտնեցին։

ՎԻԷՆՆԱ, 15 յունիսի։ Սերբիական թագաւորը. ընդունեց իր մօտ Կալնօկի կոմսին և այդ տեսակցութիւնը տևեց երկու ժամ։ Երեկոյեան, ի պատիւ թագաւորի, հանդիսաւոր ճաշկերոյթ կար պալատում։ Թագաւորը այլ ևս գնալու չէ Գլէյխենբերգի ջրերը և ուրբաթ օր վերադառնալու է Բէլգրադ։

—

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՕՐՍԱ

Յունիսի 12-ին

Ռուսաց 1 րուբլ Լօնդօնի վրա արժէ	$21^{17}/_{32}$		պէնս.
— — Համբուրգի վրա —	$183^{3}/_{8}$		պֆ.
— — Փարիզի վրա —	227		սան.
Ոսկի — արժէ — —	9 ›	13	կ.
Մաքսային կուպօններ — . .	177 ›	50	›
Արծաթ — — — . . .	1 ›	29	›
Բօրսային դիսկօնտներ — . .	$4^{3}/_{4}$ ›	6%	›
Պետակ. բանկ. 5% տոմս 1-ին շրջանի	99 ›	75	›
— — — — 2-րդ —	99 ›	37	›
— — — — 3-րդ —	99 ›	12	›
— — — — 4-րդ —	99 ›	12	›
— — — — 5-րդ —	99 ›	25	›
— — — — 6-րդ —	— ›	—	›
Արևելեան 5% փոխառութ. 1-ին շրջ.	99 ›	62	›
— — 2-րդ —	99 ›	75	›
— — 3-րդ —	100 ›	87	›
Ներքին 5% առաջին փոխառութ.	267 ›	—	›
— երկրորդ —	246 ›	50	›
$5^{1}/_{2}\%$ րէնտա	102 ›	25	›
Ոսկեայ րէնտա.	192 ›	—	›
Եօթերորդ կօնսօլիդած փոխառութիւն.	168 ›	62	›
Նոր երկաթուղային րէնտա . .	99 ›	75	›
5% գրաւական թղթեր կալուած. փոխ. կրեդ. ընկ.	170 ›	25	›
Գրաւ. թղ. Ազնւ. բանկի . . .	98 ›	75	›
$5^{1}/_{2}\%$ գրաւական թղթեր Խերսոնի կալուած. բանկի.	98 ›	75	›
6% գրաւակ. թղ. Խարկօվի կալ. բան.	103 ›	—	›
— — Պօլտավայի— —	102 ›	62	›
— —Պետ.Տուլսկ.— —	102 ›	87	›
— — Կիեվի — —	102 ›	75	›
— — Մօսկվայի — —	102 ›	75	›
— — Բեսարաբ. Տավր.—	102 ›	50	›
— — Նիժ. Սամար. —	102 ›	62	›
— — Վիլնայի —	102 ›	50	›
— — Թիֆլիսի—27 և 43 տ.	98 ›	50	›
— —Քութայիսի-18 և 43 տ.	98 ›	—	›
Վօլժսկօ-Կամսկի բանկի ակցիաները	688 ›	—	›
Ռուսաց երկաթուղիների գլխաւ. ընկ.	269 ›	—	›
Րիբինսկ-Վօլօգօվի ընկ.	98 ›	50	›
Ս. Պետերբուրգի քաղաքային օբլիգացիաներ.	95 ›	87	›
Մօսկվայի քաղաք. օբլիգացիաներ .	96 ›	25	›
Օդէսայի — — .	95 ›	75	›
Թիֆլիսի քաղաք. կրեդ. ընկ. օբլ. .	83 ›	75	›
Նոր փոխառութիւն.	84 ›	50	›

Ս. Պետերբուրգի բօրսայի տրամադրութիւնը ֆօնդերի վերաբերմամբ ամուր է։

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ՍՏԱՒՐՕՊՕԼ. Գ. քահանայ Զ. Ադամեանի գիրքը ձեզ ուղարկեցինք։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ. Խ. Վ. Ս. Յայտարարութիւնը երեք անգամ տպելու համար պէտք է վճարել 2 րուբլի։

ՄՕՍԿՎԱ. Լ. Ս. Ձեր յօդուածը յետ ուղարկեցինք ձեզ պատուիրած նամակով։

Խմբագիր-հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն Ն Ե Ր

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

(կուկիա, վօրօնցօվի արձանի հանդէպ)

Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր

ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ

ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ—10—11 ժ. վիրաբուժական, վեներական և ատամի ց.
կին-բժիշկ ԽՍԱՀԱԿԵԱՆՑ—9—10 ժ. կանանց և երեխայոց ց.
ՌՈՒԴԿՈՎՍԿԻ—10—11 ժ. ներքին, երեխայոց և կանանց ց.
կին-բժիշկ ԿՕՐՕՆԱ—11—12 ժ. կանանց և երեխայոց ց.
Ա. ԳՈՒՐԿՕ—$12^1/_2$—$1^1/_2$ ժ. աչքի և ներքին ց.
ՋԱՅԵՎՍԿԻ—12—1 ժ. ջղային ց. և էլեկտրականութեամբ։
ԱՐՏԵՄԻԵՎ—12—1 ժ. երեքշաբթի և ուրբաթ կանանց ց.

ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ

ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ—6—7 ժ.
Հիւանդանոցումն է մանկաբարձուհի Մօզեր։
վճար—50 կ.։ Համախորհրդի (կօնսիլիումի) համար համաձայնութեամբ։

Հիւանդանոցի վերատեսուչ ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

(թիֆլիս, Լաբօրատօրնայա փողոց, № 11)

Ցանկացողք, ունենալ իրանց առևտրական գործերի համար, սոյն յունիս ամսում ուսման ընթացքը աւարտած ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐ ԵՒ ԱՇԱԿԵՐՏՈՒՀԻՆԵՐ, թող բարեհաճեն դիմել կուրսերի հիմնողին, Ս. Մ ա ն ո ւ է լ ե ա ն ց ի ն։ Աւարտողները ստացել են մասնագիտական առևտրական կրթութիւն, կովկասի ուսումնարանական շրջանի հոգաբարձուի հաստատած ծրագրի համեմատ, և ունեն օ ր ի ն ա ւ ո ր ա տ տ ե ս տ ա տ ն ե ր։

Ընդունելութիւնները սկսվելու են օգոստոսի 25-ից։ Կուրսերի ծրագիրը և կանոնները կարելի է ստանալ ձ ր ի ա պ է ս եղբ. Ծովիանովների բանկային գրասենեակում և կուրսեր հիմնողի բնակարանում։ Օտարաքաղաքացիք գիմում են՝ Тифлисъ, учредителю курсовъ С. П. Мануэльянцу. 1—5 (Ե. Շ.)

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ ամեն օր ժամասաց լինելու համար ՀԱՐԿԱՒՈՐ ԵՆ երեք տարով, ՎԵՑ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐ, չատ ընտիր ձայնով, և հայկական ձայնագրութիւն իմացող։ Պատրաստ կունենան բնակարան, սնունդ և հագուստ։ Բացի ձայնագրութիւնից սովորելու են կրօն, հայերէն և ռուսերէն լեզուները։ Ցանկացողները թող դիմեն Петербургъ, Арм. Архимандриту Хорену Степанэ. Невскій проспектъ, домъ армянскій церкви. 1—3

BATEAUX A VAPEUR FRANCAIS N. PAQUET ET COM.

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱԿԷ ԵՒ ԸՆԿ.

կանոնաւոր և ուղղակի երթևեկութիւն ՄԱՐՍԵԼԻ և ԲԱԹՈՒՄԻ մէջ և փոխադարձ.

Չորեքշաբթի, յունիսի 24-ին, ԳԱԼԼԻԱ (LA GAULE) շոգենաւը, նաւապետ ՏԱԲԱՐԼԻ (TABARLY) դուրս կը գնայ Բաթումից դէպի Տրապիզօն, Օրդու, Սամսօն, Կ. Պօլիս և Մարսէյլ։ Տեղեկութիւնների մասին պէտք է դիմել ընկերութեան գործակալներին. Բաթումում պ. Գարանիօնին և Թիֆլիսում պ. Րէնօին, Նախկին Արծրունի գալլերէում, № 103. 3—4

Մամուլի տակից դուրս եկաւ և վաճառվում է „Մշակի" խմբագրատանը, կենտրոնական գրավաճառանոցում և Յ. Տէր-Սարգսեանի խանութում (Դվորցովայա փողոցի վրա)

ՇԷՔՍՊԻՐ

ԵՒ ԻՒՐ ՀԱՄԼԵԹ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԵԱՆ ԱՂԲԻՒՐՆ ՈՒ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

աշխատասիրեց

ՊԵՏՐՈՍ Հ. ԱԴԱՄԵԱՆ.

գինն է 1 րուբլի. 7—10

ԷԼԻԿՍԻՐ ԱՏԱՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ (ELIXIR DENTIFRICE)

ԲԵՆԵԴԻԿՏԵԱՆ ՀԱՅՐԵՐԻ

ՍՈՒԼԻԱԿԻ ԱԲԲԱՅՈՒԹԻՒՆԻՑ (GIRONDE)

Ատամների համար Բենեդիկտեան հայրերից պատրաստած էլիկսիրի ամենօրեայ գործածութիւնը, մի քանի կաթիլներ ջրի մի կէս բաժակի մէջ, պահպանում է ատամները փչանալուց, սպիտակ է դարձնում և պնդացնում է ատամները, մաքրում է և պահպանում է ծնօտը։

ԳԻՆԸ գօրակը 2 և 8 ֆրանկ. փօշին՝ արկղիկը 1 ֆրանկ 25 սանտ. Պաստա՝ արկղիկը 2 ֆրանկ։

Հիմնարկութիւնը գոյութիւն ունի 1804 թւից.

Գլխաւոր ագէնտ SEGUIN, Բօրդօ (Ֆրանսիա).

ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ ծախվում է պ. Բերլըմօնի մագազինում և պարֆիւմէրների ուրիշ մագազիններում։ ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱՍՈՒՄ. Է. Ա. Էնկէնի և Գ. Ա. Օտիևի մօտ։ 30—48

ԾԽԱԽՈՏ ԵՒ ՊԱՊԻՐՈՍՆԵՐ

ՌՕՍՏՕՎԻ (Դօնի վրա) ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐԵՐԻ

ԱՍԼԱՆԻԴԻ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԻ

Մագազինը Դվօրցօվայա փողոցում, Ղալամքարօվի տանը, Թիֆլիսում, պատիւ ունի յայտնելու պ. պ. ԾԽՈՂՆԵՐԻՆ և ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐԻՆ, որ փետրվարի 15-ից ներկայ թւի մենք բաց արինք ծխախոտի առևտուրը, որտեղ կարելի է ստանալ ԾԽԱԽՈՏԻ և ՊԱՊԻՐՈՍՆԵՐԻ ամեն տեսակները մեր գործարանից բերված։ Մեր ԾԽԱԽՈՏԸ իր առանձին յատկութիւնների համար,—լաւ համ, մեղմութիւն և դուրեկան արօմատ, վայելում է երկարամեայ հուչակ և մեծ տարածութիւն Ռուսաց կայսրութեան և արտասահմանի չատ քաղաքներում։

Թիֆլիսում նոյնպէս և Անդրկովկասում մեր ֆաբրիկայի ծխախոտի արդիւնքները մինչև այժմ յայտնի չէին, այդ պատճառով մենք բաց արինք ծխախոտի մագազինը, ցանկանալով այդ մեր արդիւնքները երկրի մէջ մտցնել։

Խ ո ն ա ր հ ա բ ա ր խ ն դ ր ո ւ մ ե ն ք պ.պ. ծխողներին և վաճառականներին անտես չառնել ծանօթանալու մեր ֆիրմայի արդիւնքների հետ։

Օտարաքաղաքացիների պահանջները կատարվում են չուտ և ճիշդ կերպով, փոստի ծախսը մագազինի վրա է։ Պրէյսկուրանտները ցանկացողներին անվարձ են ուղարկվում։

☛ Պ.Պ. ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐԻՆ ԱՆՎՈՒՄ Է ԳՈՐԾԱՐԱՆԱԿԱՆ ԶԻԶՈՒՄՆ։

ԱՍԼԱՆԻԴԻ եղբայրներ 16—25.

ԹՈՅԼՏՈՒԹԵԱՄԲ Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Էլէկսիր-Melange. Մազերի արագ և առատ բուսացնելու համար և նրանց պահպանելու թափվելուց։ Գինը 2 ր. սրուակի համար, գործածութեան հրահանգի հետ միասին, ռուսերէն, ֆրանսերէն և գերմաներէն լեզուով։

Բալզամ—Eugénie. դավնեա և պսակի փունջի ծաղիկներից, երեսին, չլինքին և ձեռքերին քնքշութիւն և փափկութիւն, նոյնպէս և մարմարիօնի սպիտակութիւն տալու համար, չուչանի և վարդի անուշահոտութեամբ, նոյնպէս կաչու անհարթութիւնը և բծերը ոչնչացնելու։ Գինը 1 ր. 75 կ. սրուակի համար, գործածութեան հրահանգով ռուսերէն, ֆրանսերէն և գերմաներէն լեզուներով։

Կարմրադեղ—Eugénie. հեղուկ, թուչերին և ականջներին բնական վարդի գոյն տալու, որ չէ փոխվում էլէկտրական լուսաւորութեան ժամանակ և որ չէ սրբվում երեսի քրտինքից։ Առաջարկվում է մանաւանդ թատրոնների և պարահանդէսների համար։ Գինը 1 ր. 50 կ. սրուակի համար, գործածութեան հրահանգով ռուսերէն, ֆրանսերէն և գերմաներէն լեզուով։

Այդ բոլոր երեք կօսմէտիկական արդիւնքները բժշկական վարչութեան վկայութեամբ, չեն պարունակում իրանց մէջ որ և է վնասակար նիւթեր։ Բէրթա Րիս.

ԱՐՏՕՆՈՒԹԻՒՆ ՍՏԱՑԱԾ ՊՕՄԱԴ

Իսկական «Pasta Eugénie», գերազանց միջոց կաչու ամեն տեսակ բծերի, և երեսի վրա պատահող ուրիչ անախորժ երևոյթների դէմ։ Տալիս է երեսի գոյնին երիտասարդական թարմութիւն և գեղեցկութիւն։ Գինը մի սրուակի համար 1 ր. 60 կ.

Քինին-գլիցէրինեան պօմադ պերուական բալզամից, մազերը պնդացնելու, խտացնելու և մեծացնելու համար։ Գ. 2 ր. սրուակի համար։

Ձեռքերի պօմադ։ Գինը սրուակի համար 1 ր. 30 կ.։ Իւրաքանչիւր սրուակի վրա գտնվում է պաչտպանողական դրոշմ, մի «հրեչտակ» և հնարող ստորագրութիւն «Bertha Ries».

Իսկական «Poudre-Eugenie» սպիտակ և վարդագոյն փոշի. Գ. արկղիկի, վրձինով 1 ր. 50 կ. առանց վրձինի 1 ր. 20 կ.

Մազերի ներկը երեք գոյնի. սև, չագանակագոյն և բաց-չէկ. Գ. արկղիկի 3 ր. Ներկը «Րիս Գուտմանի» գործարանի։

Գլխաւոր պահեստ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ գտնվում Վ. Գ ր ի վ ն ա կ ի դեղատան ապրանքների մագազինում, «Լօնդօն» հիւրանոցի տակ, Զուբալօվի տանը։ 97—100

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԲԱԺՆԻ ԿՈՂՄԻՑ ԹՈՅԼՏՈՒԹԻՒՆ ՍՏԱՑԱԾ

ՀՆԴԿԱԿԱՆ ՄԿՆԴԵՂ

ՄԻՇՈՒՆԱՑ

ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐ ՄԿՆԵՐԸ կատարելապէս ոչնչացնելու համար։ Արկղիկի գինը 1 ր. 50 կ. Արկղիկի $^1/_4$ արժէ 60 կ.։

Հ ե ղ ո ւ կ բ ա ղ ը ի ն ջ ն ե ր ի դէմ։ Սրուակի գինը, վրձինով միասին 1 րուբլի։

Լ ո ւ, ց ե ց, բ ո ղ ո ճ ոչնչացնելու փ ո շ ի։ Գօրակի գինը 1 ր. 20 կ. գուտապէրչի մեքենան առանձին. $^1/_2$ դօրակ 65 կ.

Ս մ բ ա կ ա յ ի ն օ ծ ո ւ ն, Րիս Գուտմանի, ձիերի սմբակները ամեն օր օծելու համար, պահպանում է սմբակը ճաքելուց և նալելու միջոցին թուլանալուց։ Դօրակի գինը 1 րուբլի։

Կ ո ւ ղ բ ի ճ ա ր պ ի օծուն, պահում է խոնաւութեան դէմ և կակուղ դրութեան մէջ՝ կօշիկները, բոտինները, ձիերի սանձերը։ Գինը 75 կօպ.

Մ ա զ ե ր ի ն ե ր կ, սև, չագանակագոյն և չէկ։ Մի անգամ ներկված մազերը իրանց գոյնը պահում են մինչև վեց չաբաթ։ Ներկված մազերը չէ կարելի զանազանել բնական մազերից։ Արկղիկը 3 րուբլի.

Րիս. Գուտման

Գլխաւոր պահեստ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ գտնվում է Վ. Գ ր ի վ ն ա կ ի դեղատան ապրանքների մագազինում, «Լօնդօն» հիւրանոցի տակ, Զուբալօվի տանը։ 51—100

Գ. ՎԷԲԷՐԻ

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄԱԳԱԶԻՆՈՒՄ

Հերօֆօնների ֆաբրիկայի միակ ագէնտի մօտ, կովկասում, Միքայէլեան փողոցում, № 84, ստացված են մեծ քանակութեամբ

ՀԵՐՕՖՕՆՆԵՐ

կատարելագործված, դուրեկան ձայնով, նոյնպէս լաւ ընտրութիւն նօտաների հերօֆօնի համար։ Օտարաքաղաքացիների պահանջները ճշդութեամբ և առաջին փոստայով են կատարվում։ Նօտաների կատալօգները՝ թէ հերօֆօնների և թէ Արիստօնների համար, ըստ պահանջման ուղարկվում են անվարձ։ 14—20

Дозволено цензурою, Тифлисъ 15 Іюня 1887 г. Типографія Канцеляріи Главнонач. Гражд. час. на Кавк., Лорисъ-Меликовская ул. д. каз